

Tres iniciatives teatrals que responen a tres models diferents

Escenaris de futur

Barcelona podria trobar-se ben aviat amb tres centres diferents anomenats Teatres Nacionals. Flotats, Boadella i Marsillach, els tres cavallers, han parlat sovint de les seves intencions. ¿Es tracta de tirar la pedra i amagar la mà o de veure qui posa la primera pedra?

Per què un Nacional a Catalunya? Josep M. Flotats es fa aquesta pregunta quan parla del projecte del futur Teatre Nacional als terrenys de l'estació Nord. Flotats afirma que "tenim la sort d'assistir a un renaixement del teatre a tota la Península Ibèrica, i Barcelona, naturalment, ha de ser un model en aquest gènere".

El cas és que el projecte que data de

finals dels anys setanta, en temps de Max Cahner com a conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, ha trobat deu anys després i quan encara no ha vist posada la primera pedra, dualitats si més no pel que fa al nom de *Nacional* que sembla el tret comú de tots.

Mentre Flotats aspira a veure construït i en ple funcionament cadascun dels objectius del projecte, Boadella enregistra

legalment el nom de *Teatre Nacional*, i Adolfo Marsillach, actual director general de l'Instituto Nacional de las Artes Escénicas y de la Música, aprofita la seva estada a Barcelona per admetre públicament que voldria trobar una seu per presentar-hi el teatre en castellà que ara per ara omple taquilles i es queda curt de representacions a Barcelona. Marsillach afirma sense embuts: "Hi estic al

Escena d'"El vergonzoso en Palacio" de la Compañía Nacional de Teatro Clásico.

damunt". A la vegada que es parlava de sales com la del Teatre Goya, o de reconversions de sales com l'actual cinema Borràs, sobre la qual altres promotors teatrals han tingut freqüents converses.

A la vegada, Albert Boadella a través del seu nou *Teatre Nacional* ha mantingut contactes amb els responsables del Mercat de les Flors per tal de compartir molt aviat –es parla de la temporada 1991-92– la pluralitat dels espais que el centre municipal tindrà amb un espai A reformat, un espai B dedicat a la seu del Teatre Lliure i un futur espai C que caldrà redefinir.

La intenció de Boadella, acceptada en principi pels responsables municipals, és la de concertar amb el Mercat de les Flors la possibilitat d'utilitzar la seva infraestructura, intervenint o no en la producció pròpia del Mercat. En aquest cas no només per part d'*Els Joglars* sinó de totes les companyies que des del primer moment s'han adherit al projecte legalitzat de *Nacional* i les que s'hi continuïn adherint.

Adolfo Marsillach ha estat caut en parlar de les seves gestions a Barcelona. Tan caut com els empresaris de les sales que sonen com a possibles seus d'aquest teatre en castellà *estable* a Barcelona, de caire públic, i que podria acabar sent la seu oficial de la Compañia Nacional de Teatro Clásico, dirigida fins fa un any pel mateix Marsillach. Fonts del Teatre Goya no desmenteixen ni confirmen aquestes intencions. Així com tampoc no ho fan fonts de l'empresariat de Cines Balaña, propietaris del cine Borràs de la plaça Urquinaona, un ex-teatre amb possibilitat de reutilitzar-se amb reformes, de la mateixa manera que el Capitol, de la Rambla, està sent utilitzat per La Cubana.

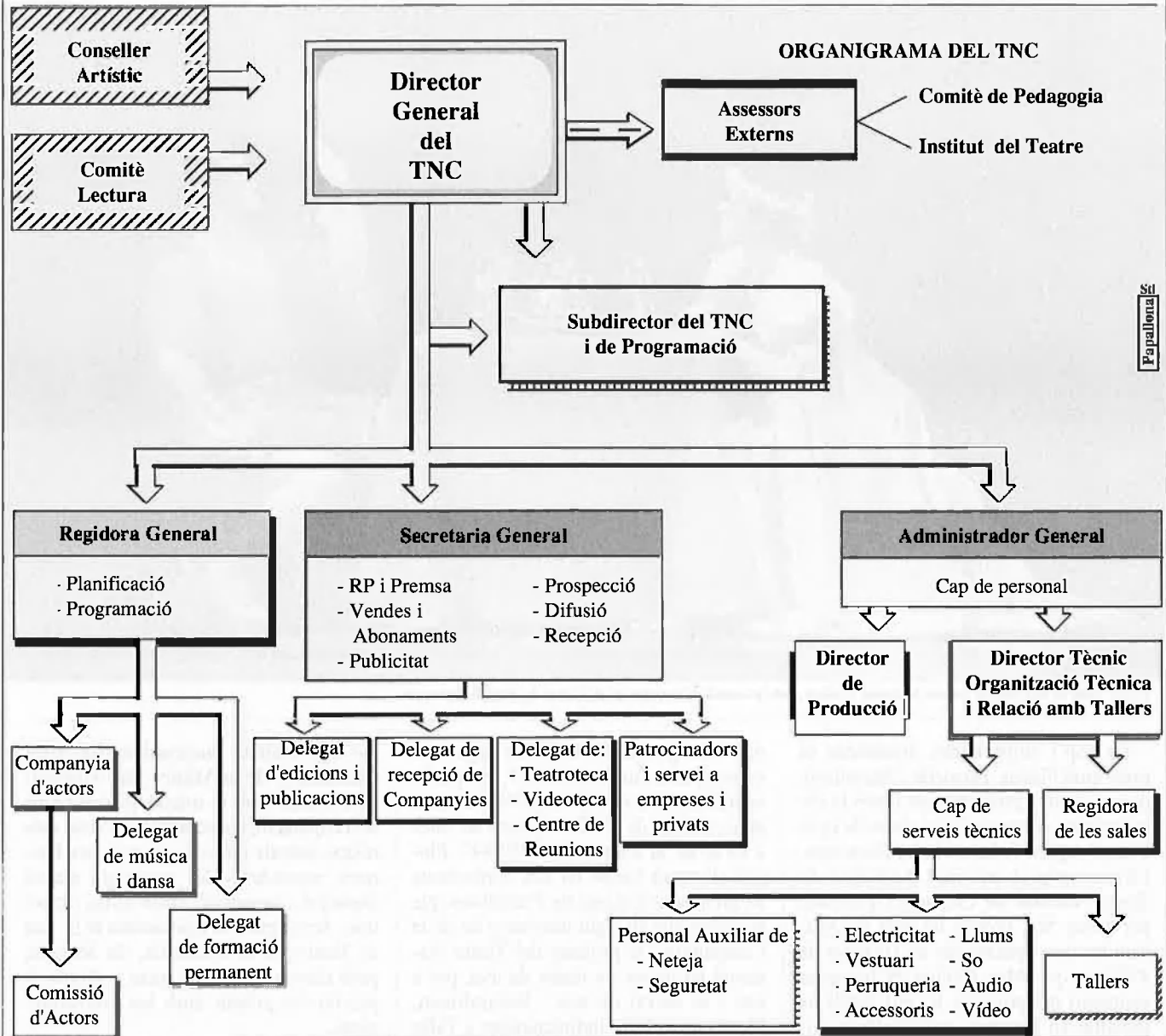
Adolfo Marsillach manifestava a EL TEMPS que "després d'haver consultat i llegit el projecte del Teatre Nacional de Catalunya de Flotats, no li faria res de fer-se seu els mateixos supòsits i les mateixes intencions tant de construcció, com de criteris teatrals i de funcionament". Marsillach creu que un projecte així és possible si es tenen els diners per a fer-lo i la capacitat i les ganes de dur-lo a terme. Hi estic completament a favor, diu, l'he estat veient, i em sembla un projecte sensat, molt ambiciós, només possible si les institucions l'ajuden". Marsillach reflexiona sobre si existeix un organisme similar a Madrid i no amaga que "és possible que arribi a existir.

Que la seva Direcció General es plantegi una reestructuració dels *Teatres Nacionals*, amb la qual cosa es podria crear un Gran Teatre Nacional". Adolfo Marsillach parla d'un projecte de futur que abastaria tot el territori de l'estat. Davant les polèmiques sobre les competències de Cultura, Marsillach admet que "s'escapa de les seves possibilitats de predicció". El director general de l'Institut Nacional de las Artes Escénicas exposa la seva idea de *Teatro Nacional* en referència a locals-edificis: "Jo parlo de locals que sent de propietat pública, estatal, puguin acollir les produccions que aquest organisme *Nacional* produeix".

Albert Boadella manifestava a EL TEMPS, referint-se al Teatre Nacional que Els Joglars van enregistrar, que "ja veurem què passarà quan comenci a funcionar fora de Catalunya amb aquest nom. En realitat els grups que s'hi han adherit són els que de fet formen l'autèntic Teatre Nacional del país". Fins avui, les companyies de teatre adherides al projecte de *Teatre Nacional de Catalunya* promogut pels Joglars, segons aquestes mateixes fonts consultades per EL TEMPS, són entre altres, Els Comediants, La Fura dels Baus, La Cubana, Dagoll Dagom, El talleret de Salt, Zitzània Teatre, Zotal, El Teatre de la Bohèmia, el Teatre Lliure, La Gàbia de Vic, Zènit Petit Circ de Carrer, Vol-ras, Tripijoc, Trastòbilis Teatre, o La Gralla d'Igualada.

Sobre el mateix tema dels Teatres Nacionals, el crític de teatre Joan-Anton Benach es preguntava fa unes setmanes en una columna d'opinió publicada a *La Vanguardia* si "seria bo que, a aquestes altures, existís a Barcelona un local que el públic identificués com el lloc on només es fa bon teatre castellà. ¿Seria bo i just, –deia Benach– que un espai d'aquesta mena exhibís un equipament important pagat pel ministeri mentre altres sales públiques coixegen amb infraestructures escandalosament precàries?" I finalment afirma: "Per tot això, l'oferta de Marsillach té la gràcia d'avançar-se al que hauria de ser una reivindicació. Ni que només fos per la lògica de la fiscalitat, Barcelona, Catalunya, podria presentar en aquest i altres aspectes culturals seriosos greuges. I ja es fa. Com amb l'important acord sobre l'Auditori de Música (...) La conveniència i la lògica d'intervanvi entre produccions dramàtiques institucionals no patiria per això, sinó ben al contrari: alleugeriria calendaris molt forçats i gires fugaces".

Papallona Sà

COMPANIA NACIONAL DE TEATRO CLÁSICO

Espectacle	Núm. representacions
<i>El médico de su honra</i>	90
<i>Los locos de Valencia</i>	106
<i>No puede ser, el guardar una mujer</i>	55
<i>Antes que todo es mi dama</i>	179
<i>La Celestina</i>	126
<i>El Burlador en Sevilla</i>	43
<i>El Alcalde de Zalamea</i>	146
<i>El Perro del Hortelano</i>	4
<i>El Vergonzoso en Palacio</i>	47
Total	796
Total aproximat espectadors	460.000
Mitjana d'espectadors/representació	578
Mitjana d'espectadors/espectacle	51.111

COMPANIA JOSEP M. FLOTATS

Espectacle	Núm. representacions
<i>Una jornada particular</i>	120
<i>Cyrano de Bergerac</i>	236
<i>El despertar de la primavera</i>	185
<i>Per un si o per un no</i>	168
<i>Infantillatges</i>	123
<i>El dret d'escollir</i>	169
<i>Lorenzaccio</i>	169
<i>El Misanthrop</i>	106
<i>Johnny va agafar el seu fusell</i>	18
<i>Galileo Galilei</i>	3
<i>Una visita inoportuna</i>	85
Total	1.382
Total aproximat espectadors	560.000
Mitjana d'espectadors/representació	405
Mitjana d'espectadors/espectacle	50.909

L'any 1986 es va crear el Teatro Nacional Clásico amb la missió de recuperar els textos de totes les èpoques.

De cop i volta, doncs, Barcelona es troba amb Flotats, Boadella i Marsillach, davant de tres projectes que tenen la característica comuna de fer teatre de qualitat, d'ampliar l'oferta i la infraestructura, i d'eixamplar el seu marc d'actuació. El Teatre Nacional de Catalunya, presentat per Josep Ma. Flotats ha anat encaminant les seves passes des de l'octubre de 1985 en què Max Canher és nomenat comissari del projecte. Ricard Bofill ha treballat en l'aspecte arquitectònic, diversos tècnics han estudiat la ubicació més adequada, i les institucions arribaven a un acord pel que fa a la cessió de terrenys. La zona de ponent de la plaça de les Glòries, el mateix lloc on també s'ubicarà el nou auditori. La Generalitat de Catalunya va incloure en els pressupostos de 1989 una primera partida suficient perquè les primeres obres poguessin obtenir un ritme àgil al llarg de l'any. Dificultats d'ordre tècnic i també urbanístic, explica el mateix comissari Max Canher, van recomanar de retardar-ne l'inici. La primera pedra s'esperava per a les darreries de 1989, cosa que no va ser possible. A principis d'enguany, el mateix Josep Ma. Flotats manifestava en la presentació de l'edició del projecte que "el primer pas era imminent, però que no podia dir la data perquè l'administració no la hi havia pogut encara confir-

mar". Afegia que "si les obres haguessin començat a finals de 1989, es podia inaugurar el desembre de 1991. La sala gran, el juny de 1992, i la resta de sales a tocar de la temporada 1993/94". Flotats afirmava també en una conferència de premsa al Col·legi de Periodistes que al marge que ell sigui director o no de la Companyia, "el projecte del Teatre Nacional ha de ser un teatre de tots, per a tots i al servei de tots". Naturalment, Flotats es referia indirectament a l'afer d'Els Joglars que havia acabat de saltar a la llum pública amb l'enregistrament del nom en qüestió. Per a Flotats, el TNC "ha de ser un servei públic necessari per a l'expressió cultural de la història i les tradicions de la nació i del poble català. Ha d'aportar, a imatge de les grans institucions culturals europees, una mostra de la tradició i de l'art teatral català".

La Companyia de Josep Maria Flotats, des de la primera presentació la temporada 1983/84 al Teatre Condal amb *Una jornada particular*, fins a la presentació d'*Una visita inoportuna*, al Poliorama, ha ofert en sala estable i gires 1.382 representacions amb un total aproximat de 560.000 espectadors.

D'altra banda, la Companyia Nacional de Teatro Clásico es va crear per Ordre Ministerial del 14 de gener de 1986 amb el caràcter de ser una unitat de produc-

ció de l'Instituto Nacional de las Artes Escénicas y de la Música, del Ministeri de Cultura, amb la missió específica de la recuperació, conservació i revisió dels textos teatrals clàssics de totes les èpoques, procedents del patrimoni teatral espanyol i universal, entre altres objectius. Actualment la Companyia té la seu al Teatro de la Comedia, de Madrid, però efectua constants gires i alterna la producció pròpia amb les coproduccions.

Fins ara, la Companyia Nacional de Teatro Clásico ha realitzat sis espectacles, dirigits tots per Adolfo Marsillach, un altre dirigit per Josefina Molina, un altre dirigit per José Luis Saiz, i un darrer sota la direcció de José Luis Alonso, que ha estat també el director de l'últim muntatge d'aquesta temporada, *La dama duende*, de Calderón de la Barca.

Tots aquests espectacles, amb gires incloses, han acumulat un total de 796 representacions. En el darrer any 1989, La Companyia Nacional de Teatro Clásico va sumar un total aproximat de 115.000 espectadors, total que és també similar a les anteriors tres temporades, amb la qual cosa s'obté una xifra de 460.000 espectadors des de la seva creació.

Andreu Sotorra